

tem, da zahtevamo, da se spremeni uprava celjske gimnazije in da so poslanci našega iz oddelka Kranjskega zahtevali obnovljenje gimnazije v Kranju. Obnovljenje kranjske gimnazije je potrebno, ker je ljubljanska prenapolnjena; torej to ni nobena koncesija, to učilišče je že bilo in ga je prejšnja vlada odpravila, ker je tudi Slovencem hotela odščitniti jedno gimnazijo. Druga točka, zaradi katere se nam očita, da rušimo koalicijo, je naša zahteva, da na celjski gimnaziji se osnujejo slovenske paralelke.

Prav veseli me, da je gospod zastopnik celjskega mesta govoril pred menoj. Sedaj lahko potrjujem, da je vprašanje celjske gimnazije še-le prav zmedel, dasi je trdil, da ga je pojasnil. Gospodje, ki žele jasnosti v tej stvari, sedaj manj vedo, kakor so poprej. Že to, kar je sprva govoril ob osnovi dveh novih slovenskih gimnazij, s čemer je mislil obnovljenje gimnazije v Kraju in osnovo paralelek v Celju, bi utegnilo koga premotiti, da ne bi vedel, kaj mi prav zahtevamo.

Rekel je, da koalicijska misel ne dopušča, da se v nemškem mestu osnuje slovenska gimnazija. Ali, gospoda moja, mari gre za kako slovensko učilišče? Mari se gre za to, da se kako oškuduje sedanja povsem nemška velika gimnazija? Nikakor ne! Nemška velika gimnazija ostane še zanaprej, kakor je bila doslej. Nemškemu življu v Celju in sploh na Spodnjem Štajfarskem se ne boče nič škodovalo. Mi le to hočemo, da bodo slovenski učenci mogli iz ljudske šole naravnost iti v gimnazijo.

Pa poglejmo malo nazaj v zgodovino — rekel bi — te parlamentarne morske kače, osnove slovenskih paralelek v Celju. Pred vsem mi je popraviti izraz slovenske paralelke, kajti osnovale se bodo, kakor se je izjavila visoka vlada v proračunskem odseku, paralelke, kakoršne so v Mariboru. Tam nimamo slovenskih paralelek, temveč čisto nemške in dvojezične, v katerih se le štirje predmeti učé v slovenščini, in sicer veronauk, slovenščina, latinščina in matematika. Vsi drugi predmeti predavajo se v nemščini.

Ravno ta razdelitev se vpele tudi v Celju. Naravnost nerazumljivo je, kako se sploh o slovenskih paralelkah govoriti more. To niso nobene slovenske paralelke, v najugodnejšem slučaju bi se mogle imenovati dvojezične. Gospod poslanec celjskega mesta je ugovarjal, da bi bila potrebna preosnova celjske gimnazije. Navajal je kot dokaz proti predgovorniku profesorju Šukljeju, da se čudi, kako da more biti g. Šuklje za nastale troške za osnovo dveh učilišč, obnovljenje gimnazije v Kranju in osnovo slovenske nižje gimnazije v Celju, ko vendar poklada tako važnost na ravnotežje v državnem gospodarstvu. Ta dokaz pa vendar ne velja, če pomislimo, kako malo troškov bodo prizadjale slovenske paralelke v Celju, ko gre največ le za to, da se primerni profesorji postavijo tje kaj, ne da bi se njih število dosti pomnožilo, ki bodo zmožni, podučevati v obeh deželnih jezikih.

Nekaj let so že tako ondu paralelke. Troški bi se povečali z osnovo slovenskih paralelek v Celju le za malo, po mojem mnenju še za 2000 gld. ne na leto, kar pač ni v nobeni primeri z odgojevalnimi uspehi, ki so pričakovati. Jaz sem to stvar poprej imenoval morsko kačo. To ime tudi zasluži, kajti kakor se spominjam, sta se že v letih 1879 in 1880 v visoki zbornici sklenili resoluciji, da se osnujejo slovenske paralelke v Celju in Mariboru. Potem so se leto za letom sklepale resolucije, katere je tedaj Foreggerjev list »Deutsche Wacht« imenoval: »Resolucije, po ceni, kakor robidnice.«

(Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Micika Grizold.

Bela smrt je zopet zavihtela svojo koso in končala je mlado življenje, mlado deklico Miciko Grizold s Smolnika pri Rušah. Da, bila je še mlada po svojih letih — imela je komaj 14 let — a bila je stara po svoji modrosti. In ravno to me je napotilo, da zapišem nekoliko njej v spomin posebno mlajšim bralcem »Slov. Gospodarja«.

O rajni Miciki se lahko reče, da je bila ljuba Bogu in ljudem. Bila je ponos starišev, veselje učiteljev in gotovo tudi posebno ljuba Bogu. Svojim starišem je bila vedno pokoren, poslušen otrok, ki se je skrbno varovala, jih kedaj zaliti. Bistre glave, kakor je bila, delala je veselje učiteljem, še bolj pa zavoljo svoje pridnosti in lepega vedenja — istotako je bila tudi zavoljo svoje prijaznosti ljubljena vseh sošolk in sošolcev. Bila pa je tudi Bogu ljuba zavoljo svoje pobožnosti. Ljubila je molitev in zato je bila, čeprav še v otroških letih, vpisana v več bratovščin, ljubila je tudi cerkev, hišo božjo, in zato rada v njo prihajala in se vselej v njej vzgledno obnašala. Da jo je Bog res ljubil in hotel, da se je njeno pobožno srce že tu na zemlji popolno z njim sklenilo, vidimo zlasti iz poslednjega časa njenega življenja. Gotovo je prav previdnost božja tako hotela, da so jo njeni stariši minulo jesen poslali v samostan k čč. šolskim sestram v nadaljnje izobraževanje. Tu je namreč imela še več prilike za molitev, tu je mogla biti vsak dan pri sv. maši, tu je mogla prav pogosto prejemati sv. zakramente. In res, kako ganljivo je bilo slišati, da je v vseh svojih pismih, ki jih je pisala starišem, omenjala, kako da moli v samostanu za svoje ljube stariše, sestrice in brate ter za vse jej drage.

Škoda bi bilo te nedolžne duše, da bi jo svet pokvaril, in zato jo je Bog zgodaj poklical k sebi. Umrila je objokovana od starišev, sestic ter bratcev dne 7. aprila t. l. Kakor pa je bilo lepo njeno življenje, tako lepa je bila tudi njena smrt. Čeravno je trpela hude bolečine, vendar je bila vsa mirna in vesela. Ni bilo treba nje tolažiti, temveč ona je tolažila okrog nje žalujoče. Pobožno prejemši sv. zakramente, zaspala je potem brez smrtnega boja mirno v Gospodu. Kakor je v svoji hudi boleznini enkrat rekla okolo stoječim, da čuje prečudno lepo godbo, tako upamo, da sedaj že posluša veselo petje angeljev v nebesih.

Glej, ljuba slovenska mladina, kako moraš živeti, da boš tudi ti kedaj srečno umrla!

Kako je vse ljubilo rajno Miciko in koliko sočutje do blage rodbine Grizoldove zavoljo tako britke izgube da je vladalo pri vseh, kazal je njen nenavadno lep pogreb. Od mnogih sem čul zatrjevati, da tako veličastnega pogreba še niso videli v Rušah. Spremljali so jo k zadnjemu počitku učenci in učenke ruske šole z gg. učitelji na čelu; bilo je mnogo belo oblečenih, ovenčanih deklic, katere so ji tudi zapele lepo nagrobnico, in mnogo, mnogo občinstva, gospóde ter preprostega ljudstva. — Te vrstice zapisal sem tebi, rajna Micika, v blag spomin ter v znamenje srčnega sočutja do tvojih ljubih starišev, ter sklepam z iskreno željo: »Počivaj v miru!«

A—n.

Starosta Sekovske škofije.

Lepa Sekovska škofija ima nad tisoč duhovnikov. In kdo je med temi duhovniki zdaj najstarejši, imenovan senior ali starosta? Starosta je postal te dni naš rojak, slovenski pisatelj in goreči domoljub, prebalec 87letni prečastiti g. dr. Jožef Muršec (Živkov), bise-

tovalec in dosluženi profesor. Iz Trsta je poslal znani slovenski pisatelj in pesnik to-le častitko, katera je zložena tudi v imenu naših častitih bralcev:

V novi svetli časti Vam ime zdaj sije,
Vodja tisoč bratom, starosta škotije;
Te odlike ne deli ne papež in ne car —
Redka čila starost — tu je le nebeški dar.
Bog Vas živi Zivkov, dveh vladik sovetnik,
Vas ohrani, dokler ne bote — stoletnik!

J. G.

Gospodarske stvari.

Pomlajenje dreves.

Stara, pohabljen, za mahom obraščena drevesa z dol visečimi vejami se prepogosto vidijo. Kako moremo taka drevesa zboljšati in rodovitna storiti, to je za sadjerejca važno vprašanje.

Prvič moramo vedeti za pravi vzrok bolezni, namreč če je zemlja izmolzena, so bile premajhne jame, je zemlja kamenita ali premokra. V prvem slučaju se zemlja okoli drevesa jeden seženj široko in pol sežnja globoko (blizo dva metra široko in eden meter globoko) odkoplje, ter kompost nadeva. Če je pa zemlja premokra, tedaj se mora preobilna mokrota odpraviti. Najboljši jarki, po katerih se voda odecja in izceja, napravijo se tako-le: Skopljejo se $\frac{1}{2}$ metra široki, do jeden meter globoki jarki, kateri se s kamenjen in sipom blizu do površja napolnijo, z zemljo zagrnejo in s travnim semenom posejejo. Takí jarki odpravljajo preobilno mokroto in so najcenejši ter niso nobenemu delu napoti. Drevo, katero je v mokro zemljo vsajeno, klaverno raste, po vejah raste mah, koža pogosto pozebe in ker se korenine ne morejo razvijati, tedaj drevo tudi ne more roditi.

V ilasti mokrotni zemlji, iz katere se pa preobilna mokrota usušiti ne da, moramo pa celo plitvo saditi in nad korenine do čevelj visoko zemlje nasuti. Najbolje je, da v mokrotni zemlji take sorte sadimo, o katerih je znano, da jim mokrota preveč ne škoduje; v obče tako zvana vojdivka (Prinzenapfel) v mokrotni zemlji še najbolj raste in rodi. Drugič je velikokrat kriva sorta, ker jej tamošnja zemlja in podnebje ne ugaja; in v vsakem slučaju se priporoča, da se drevo precepí. Velikokrat je pa človek sam kriv, ker drevo dostojno ne oskrbuje, ali je bilo pregloboko vsajeno.

Drevescu tudi jako škoduje, če se prva leta ne obrezuje, vsled česar veje šibke ostanejo, začnejo prehitro roditi, in ker tako drevo veliko soka in hrane potrebuje, potem v rasti zaostane. S pravilnim rezanjem se drevo primora, da napravi lepo krono, ostane zdravo, in to je najvažnejše v sadjereji. F. P—k.

Letina.

Kakšna da bode letos pri nas letina, to naši kmetovalci sami dobro vedo presoditi; vendar pa utegne tega in onega zanimati, kako se letina kaže v naši ljubi Avstriji.

Kakor se razvidi iz poročila ministerstva za poljedelstvo z dne 10. aprila, obeta letina v tem letu prav dobro. Čeravno smo imeli le malo snega, prebila je ozimna primeroma toplo zimo zelo dobro, ter je vsled pomladanske suše le rž nekoliko trpela; po blagodejnem dežju, ki je zemljo namočil poslednje dni, pa se bode tudi rž dobro popravila. Isto velja tudi o travnikih in deteljščih. Vsled ugodne pomladi sta se tudi setev jarine in saditev krompirja lahko izvršili ter bodeta vsled sedanjega dežja in toplote dobro uspevali. Tudi vinska

trta je dobro prezimila, mladike že krepko poganjajo ter se v gorkejših legah že prikazujejo grozdiči. Tako poročajo »Dol. Novice«, da se je na Straži pri Novem mestu nahajala že dne 8. aprila na brajdi posestnika Jakoba Jakšeta 10 centimetrov dolga trtna mladika s tremi grozdiči. Sadno drevje je povsod večinoma že v cvetju in mnogobrojni popki dajejo nam upanje, da bomo imeli dosti sadja.

Torej za letos se nam najboljša letina napoveduje, samo ljubi Oče nebeški, od katerega »pride vsak dober dar in vsako popolno darilo«, naj nas milostno obvaruje različnih nezgod!

Pokončujte hrošče!

Naš list je že letos po zimi napovedal, da je letošnje leto hroščevo leto. Vsled dolgotrajnega toplega vremena prikazali so se ti požeruhi letos dosti prej, kakor druga leta, ter že sedaj objedajo prvo nežno zelenje sadnih in drugih dreves. Opozorjamo torej posestnike in najemnike zemljišč, naj z drevja in grmovja zlasti v zaranih urah hrošče pridno stresajo in pokončavajo. Dobro bi bilo, da bi se kaka nagrada v posameznih občinah priznala šolski mladini, da bi se rada s pokončevanjem hroščev bavila. In zakaj se naj hrošči pokončujejo? Zato, ker letos sadnemu in drugemu drevju veliko škodo napravijo in ker znesejo neizmerno veliko jajčic, iz katerih se zvalijo črvi, ki bodo prihodnje leto po njivah, travnikih in vrtih neizrečeno škodo delali. Torej še enkrat: pokončujte hrošče!

Sejmovi. Dne 28. aprila pri Sv. Antonu v Slov. goricah. Dne 30. aprila v Dolu, v Cmureku in Rogatecu. Dne 1. maja pri Sv. Filipu v Veračah, pri Sv. Barbari v Halozah, pri Sv. Treh Kraljih v Slov. gor., pri Sv. Juriju v Slov. goricah, na Hajdinju, na Muti, v Ljubnem, v Lipnici, v Trbovlju, v Velenju, v Celju, v Brezju zunaj Maribora, v Vržeju in v Radgoni. Dne 2. maja na Ptuj, v Konjicah, v Braslovčah, pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, v Lučanah in v Kaniži pri Ptuj. Dne 4. maja pri Sv. Križu na Murskem polju, v Podsredi, na Črni gori, v Rečici, v Selnici ob Dravi, v Svičini, v Slovenski Bistrici, v Stradnu, v Gornjem gradu, v Št. Juriju ob juž. železnici, v Loki, pri Sv. Trojici v Slov. gor., v Celju (konjski sejem) in na Vidmu ob Savi.

Dopisi.

Iz Dola pri Hrastniku. (Javna prošnja.) V listu z dne 26. marca 1893 govorilo se je o lovstvu in lovskej pravici. Vsled tega prosimo posestniki iz občin Trbovlje, Dol, Sv. Krištof in Hrastnik, da bi kdo v »Slov. Gospodarju« vnovič spisal članek, v katerem bi se naznanila sredstva, po katerih moremo zadobiti prosti lov, in mislimo, naj se še jedenkrat povdarja škoda, katero napravlja divjačina posestnikom na polju, posebno pa pri sadjereji, ker oglodajo zajci mlada drevesca. Od leta do leta raste škoda, in če tudi se ta ceni, vendar ni odškodnina nič v primeri s škodo, pri tem nas pa še davki od dne do dne bolj tlačijo.

Iz Ptuja. (Vojaški nabori) so te dni bili tukaj pri nas. Spominjam se vojaških naborov v Ljubljani izza dijaških let. Vselej sem jih bil vesel. Slišal sem krepko, lepo ubrano petje čilih gorenjskih mladeničev. Peli so tako lepo, da je gospoda postajala in jih poslušala. Ali naši fantje tu pa ne znajo nego tuliti in vriškati, da te ušesa bolé. Ko bi vedeli, kako je to grdo!